

Jaká byla Paříž 1924? Coubertinovo loučení i první zlato pro Československo

25.7.2023 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Olympijské hry v roce 1924, druhé po skončení světové války, se podle všech předpokladů měly konat kdekoli jinde než právě v Paříži. Už od počátku století projevoval zájem Řím, ale MOV nebyl spokojen s tím, že město nemá žádné finanční záruky, od vlády ani nikoho jiného. Dalším adeptem byl Amsterdam. Jeho výhodou bylo, že Nizozemsko si za války uchovalo neutralitu a bylo by vstřícnější k účasti sportovních výprav poražených velmocí nebo jejich nástupnických států - víc než třeba Antverpy v roce 1920.

O slovo se opět hlásily USA. Naděje si dělalo Los Angeles. A umělo se povznést i nad argument, že evropská ekonomika se stále vzpamatovává z válečných útrap a pro jednotlivé země by bylo velmi nákladné dopravit se lodí a vlaky až kamsi do daleké Kalifornie. Američané nabídli, že všem zaplatí cestu. Ale tenhle nápad olympijští funkcionáři odmítali, neboť se neslučoval s amatérským duchem sportu.

Nesměle se zapojila rovněž Praha. Mladá republika byla plná ambicí a elánu, tak proč by nezvládla uspořádat i takové olympijské hry? Navíc už se plánovala stavba velkého stadionu na Strahově.

O všem měl v červnu 1921 rozhodnout kongres v Lausanne. Ještě před jeho konáním ovšem Pierre de Coubertin, předseda MOV a zakladatel novodobých olympijských her, v té době osmapadesátiletý, obeslal ostatní funkcionáře s návrhem a přáním, aby OH v roce 1924 byly znovu přiklepny „jeho“ Paříži. Jako dárek na rozloučenou. Navíc u příležitosti třiceti let od historické schůzky v hlavním městě Francie, kde se rozhodlo o obnovení olympijské myšlenky.

„Chci vám tedy, drazí kolegové, se vší loajálností oznámit, že na příští schůzi mám v úmyslu požádat vás, abyste kvůli mně a s ohledem na tuto okolnost obětovali své národní zájmy a nároky a přijali návrh přiklást Hry IX. olympiády Amsterdamu a za sídlo Her VIII. olympiády prohlásili Paříž,“ stálo v Coubertinově oběžníku.

Ne všichni delegáti z toho měli radost, Italové dokonce vyhrožovali, že si společně s Německem založí vlastní sportovní hry, ale nakonec návrh, na jednání přednesený dr. Jiřím Guthem-Jarkovským, prošel.

Paříž se tak stala prvním městem, jemuž bylo pořadatelství přiděleno podruhé - navíc aniž by o to nějak zvlášť stála. Amsterdam zase měl sedm let na přípravu OH, takový předstihl po něm získal až Soul v 80. letech.

Málokdo také věděl, že Coubertin se v zákulisí domluvil s americkými funkcionáři, že pokud by Paříž nestihla všechno řádně připravit, zaskočilo by místo ní Los Angeles.

Ale nebylo třeba. Francouzská metropole nachystala olympijské hry v nadstandardní podobě na tu dobu. Slavnostní ceremoniál se uskutečnil na renovovaném stadionu v Colombes, který pojal 45 tisíc diváků. Vůbec poprvé měli sportovci společné ubytování, které připomínalo později tolik oblíbené olympijské vesnice.

Před zahájením zbývalo akorát vyřešit, kdo vlastně na sportovní svátek přijede a kdo opět zůstane opomenut. Na rozdíl od OH v Antverpách už pozvání dostaly Rakousko, Maďarsko a Turecko, tedy země poražené ve světové válce. Přijelo i Polsko, jež minule chybělo kvůli vojenskému konfliktu se

sovětským Ruskem. Poprvé se soutěží zúčastnily např. Litva, Lotyšsko, Irsko, Uruguay.

Největším problémem bylo Německo. Ve chvíli, kdy se Rakousko s Maďarskem, jeho bývalí spojenci, směly zapojit, nedávalo smysl, aby dál mělo zákaz vstupu. Jenže tady byla tradiční nevraživost právě s Francií, jež sahala daleko do dob před světovou válkou.

Coubertin se snažil dojednat diplomatický kompromis, že Německo dostane od pořadatelů oficiální pozvánku, ale zdvořile ji vrátí. Na to druhá strana odmítla přistoupit. Tak se Paříž rozhodla německé sportovce nepozvat s odůvodněním, že není schopna zajistit jejich bezpečnost na francouzském území.

Československo si takové starosti dělat nemuselo. Do spřátelené Paříže bylo pochopitelně pozváno a vyslalo rekordních 130 sportovců, tohle číslo bude překonáno až o dvanáct let později v Berlíně. Deset medailí znamenalo značné polepšení proti Antverpám (dva bronzy), a tato bilance vydrží jako nejlepší až do Londýna 1948.

Ale co je hlavní: československý sport se dočkal první zlaté olympijské medaile! Zasloužil se o ni gymnasta Bedřich Šupčík, který 20. července 1924 vyhrál šplh na laně. Neboli „závod na hladkém provaze“, jak se tehdy říkávalo.

Pokud se vám právě teď před očima vytváří idylická představa, jak je republika díky historickému sportovnímu úspěchu na nohou, vězte, že má ke skutečnosti daleko. Málokdo si totiž tehdy Šupčíkova výkonu všiml.

První zprávy z Paříže se dokonce nesly v poněkud pochmurném tónu, protože mužstvo gymnastů muselo kvůli zranění Stanislava Indrucha opustit týmovou soutěž. Vedení výpravy dokonce uvažovalo, že odvolá všechny závodníky. Ti si nakonec prosadili, že v individuálních soutěžích budou pokračovat.

Když však Šupčík ovládl soutěž na laně, do Československa se původně dostaly poněkud zmatečné výsledky. Noviny byly odkázány na servis zahraniční agentur, který měl v té době pochopitelně daleko ke statistické dokonalosti. Jak vlastně soutěže dopadly a kolik medailí čs. gymnasté přivezli (bylo jich devět!), upřesnili členové obce sokolské až po návratu do Prahy. Okolo šampiona Šupčíka se tedy nestrhl žádný poprask, nepřijal ho nikdo z ministrů ani představitelů města.

Jediným důvodem však nebyly zmatky s výsledky, nýbrž i určitá řevnivost uvnitř sportovního hnutí. Sokolové se drželi stranou od tradičních odvětví a dřív se dokonce vůči nim, včetně olympijských soutěží, vyhrožovali. Princip soupeření a hodnocení výkonů byl vzdálený jejich tradici a pojetí tělovýchovy. Ale v roce 1924 se za olympijskou euforii nestyděli a dokázali si ji vytvořit aspoň dodatečně, na stránkách listu Sokolský věstník:

„Československá vlajka nejvýše! Československá vlajka první – a hle – velebné, něžné a tklivé tóny Kde domov můj zní stadiem. Mizí nám před očima jeho betonové tribuny, mizí travnatá jeho půda, jen ten prapor vysoko vlaje a my vidíme kolem temné lesy na veselých pahorcích, vlnící se žitná pole, vesničky stulené do náručí zelených zahrad, stříbrnou hlad' rybníků a potoků, a nad tím vším skřivan zpívá a slunce svítí. Tys našim domovem! Pro Tebe vlasti, jak Tě teď v duchu vidíme, jak Tě máme zavřenou v srdcích, bili se tito dobří hoši jako lvi, pro Tebe, tento skromný hoch zlatého srdce a medvědí síly, tento brněnský Šupčík, překonal všechny a stal se mistrem světa.“

Československo nakonec obsadilo v neoficiálním pořadí národů patnácté místo – pouze osm výprav získalo víc medailí. Soutěžím jasně dominovaly USA, odvezly si o jednatřicet zlatých víc než druhé Finsko. Právě z těchto zemí pocházely největší hvězdy olympijských soutěží: plavec Johnny Weissmüller (tři zlaté) a atleti Paavo Nurmi (pět zlatých) s Villem Ritolou (čtyři zlaté). A kdyby

trenéři nezakázali Nurmimu start v závodě na 10 000 metrů, mohla být jeho bilance ještě zářivější.

Pařížská olympiáda v roce 1924 byla důležitá i v tom, že se v podstatě stabilizoval program soutěží. Sice byly následně vyřazeny tenis (do roku 1988) a ragby (v trochu jiné formě se vrátilo v roce 2016), ale jádro sportů se v budoucích letech doplňovalo pomalu a přirozeně.

Rostoucí popularitu olympijských soutěží dokazoval nejen nárůst účastníků až na čtyřiačtyřicet zemí, ale i přítomnost více než tisícovky novinářů z celého světa. A co obzvlášť těšilo Pierre de Coubertina, na rozdíl od roku 1900 byly hry v Paříži opravdovou událostí a vyvarovaly se větších zmatků nebo dokonce skandálů. I to byla motivace jím prosazené kandidatury. Vidět za svého života OH ve Francii uspořádané v plné parádě.

V následujícím roce splnil Coubertin slib a při zasedání MOV v Praze odstoupil z funkce. Tím skončila jedna velká kapitola olympijské historie.

<https://www.olympijskytym.cz/article/jaka-byla-pariz-1924-coubertinovo-loucen-i-prvni-zlato-pro-ceskoslovensko>